

TUUSLAP

Päewapiart.

Riimringhääling.

Seega see suvi on omaga läbi —
pooleks on elat ju lõikuseks;
kuuskeel, mändidel küpsenud käbi
ja kollaseks tõmbunud metsade-suu.
Kannas pea ainsaks veel pleekijaks
tuul,
varem siin külluses suplejaid leidus.
Pükkese palegi püve all peidus
ja tihhti mossis nüüd taevahuul!

1.
Linnades algab uus elu ja kära —
rebasteid daamidil õul taas ripub.
Kohvikuis hilgab nüüd seltskonna-sära,
kunsttööd teatresse kipub.
Elu on ilus, ent korterid kallid —
hinnad kui inglid kerkivad üha.
Elu on ilus! — Kel iga päev püha
ja kellel on päevad kui pirukad hallid.

2.
Maalastega lugu on seekord küll
paha:
reformitud kooles neil vaesed ei vee —
nad, kirjutid lehed, jäänd uste taha,
ja mida's nüüd teha, ei keegi neist tea.
Kas arvatakse: tarkust me talud ei
vaja —
võib teadusi evida virisev linn? ...
Üht sellist ma kõnelust kuulasin
ja jutust sest eistan siin siis nüüd kaja.

3.
Momendil me elame ülevaid aegu,
on kuigi me teenekad laskurid läind.
Üht küsimust sõpradelt kuulete praegu:
„Kas näitusel ole te juba ka käind?“
Kui ütled, et pole, siis naerlaks teid
välja,
sest näitus-mess praegu on viimane
mood.

4.
Mis sellest, et kogu see kimpel on poos,
kus näha on vähe, kuid külluses nalja.
Efekti saavutatakse sellega, et
paigutatakse toolid seinte äärest
rohkem keskele ning viiakse neil
uut tooli juure.

5.
Ajalehest.
Eks lehtedest lugend Te usimat
uudist:
moderni me paviljon tehtaks Pariisis.
Paar toki vaid kaaks — nii saaki saab
kuudist,
vitrinigi mingi, ja mööda on „kerisid“.
Ja tõesti, kui tõsta, jah, toolid kesk tuba,
kes üldse jalgaks veel: näitus et tühi,
sel eestlase kombel korä ninakest nihi
ja kunsti kui palju on vaadata juba! ...

6.
Kui ruttu küll ajad meist mööda
läävad,
kui kiiresti kihutab aastate-ring.
Maanoored nüüd pidasid Jänelad päeva,
kas võimsalt taas plahvatus mullahing.
Pea olevat põlve uus esindab noorus,
kel külluses varuks on särtsu ja tuld.
On's linnade noorus vaid kassikuld,
kel säratsult kustuda ainuke voores?!

7.
Miks noori me päevil nii ajada lõhki,
miks koondata kõiki ei ükselt või,
kui sellista kuumaks küll köetud on
õhki —
ja ühtlase potti aeg möra löi.
Me noorus võiks liituda sõpruseliidiks,
kuhu auke ei uuristaks linn ega maa.
Kas tõesti's me noori nii juhti ei saa?
Vast mõeldaks see üle, nii, ajaviidiks!

8.
Fortuuna on püstamas jällegi raha,
ei kunagi tühju ta heldusesaru.
Eks miljonid võita ei olegi paha
ja väike ei ole ka võitjate arv.
Nii mõnigi salaja õnnestest palub,
et sisse see astuks ka tema manu —
saaks' ometi's tasuda võlgasid vanu ...
Neid harilik kodanik eesilma talub.

9.
Ei maailm veel taipu, kuis ime see
tuli,
kuis ometi ükskord see ikkagi sündis,
et äkki nii jõuliselt ärkamas kuli,
kes võõraste hüveks vaid külvus ja
küdis.
Näib: Hiinat on haaranud suur rahvus-
tunne
ta parimad pojad on päästamas maad.
Suur rahvas, kas seekordki vabaks saad,
või uuesti vaibud taas tuimuseunne! —
MATI.

VANAS VAIMUS.

„Tartus jätkat omabuste liiklemine
palju soovida...“
„See on Tartu kohta küllaltki ise-
loomustav — ka poliitilisel ja kultuu-
rilsel alal ei taha mõnesugune „liikle-
mine“ jalgu alla saada...“

JUBA TIRAB...
„Mis järgneb suvisel hapukurgi-
hoosajale...“
„Harilikult seente hoosajale...“
„Hakkab juba aegamööda midagi ti-
bama...“

KA PUBLIKULE GAASIMASKID.
„Hipodroomil peetaval tuletoorje ja
gaasitorje demonstratsioonil tuleks ka
publikule anda välja gaasimaskid...“
„Milleks see vajalik?“

SUNBOOLNE TEGUVIIS.
„Falgil teel on kõnnitajad juba kuu aega
lahti kaevatud, kuid kinni keegi ei
aja...“
„See on ainult sümbolne teguviis —
keegi ei tahi nii kergesti Toompeale
pääseda...“

SUUREMAD MURDJAD.
„Eesti laskurimeeskond olevat maa-
llameistrivõistlustel võitnud ka ilve-
se, kuid see jäanud Soome...“
„Tõlunud ka tarvidust selle kolitoo-
miseks — esijoones tulid suuremad
„murjdad“ kulla ja hõbedaga...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KA LEIPI...
„Kuuldavasti hakatakse mitmesug-
uste toiduainete vitamiinide sisalda-
vust uurima...“
„See on tervitatav nähe. Esmajoones
võetakse muudugi uurimisele meie igä-
päevane leib...“

Eeskujulikud teolud.
„Viljandi Treppimäel olevat autoga alla
sõidetud ja auto selle juures terveks
jäänud...“
„See näitab Viljandi eeskujulikke tee-
olusid...“

RABAV ATRAKTSIOON.
„Narva-Jõesuus olevat olnud kokku-
põrkeid juttidega...“
„Nojaa — suvitushoosajad on lõppe-
mas — valmistatakse „rabavaid atrak-
tsioone...“

KUULSAD EESKUDJUD.

— Miks näitus-mess kohati nii hõre-
daks kujunes?
— Noh, ei tahetud Eesti osakonnale
Pariisi maailmanäitusel häbi teha.

VÄIDE.
— Räägitagu veel, et Eesti on pääs-
nud välja Soome õpiliste seisuhest. Lä-
bikäimises Soomega oleme endiselt saav-
pool. Soome on annud meile eeskujul-
kirjanduses, juhtnööre poliitikatõrje-
sises juhe. Ja nüüd andis Soome meile
isegi Argentiina kuju...

„SUUR KOKKUTULEK“.
„Parem juba rukkipeks kolmeks päe-
vaks edasi lükata, kui jätta kasutamata
pril lõbusoit,“ ütles küpsesse ikka jõud-
nud endine lapuategelane Karksis, kui
priipilet noorte suvipäevadele sõiduks
talle koju kätte toodi.

„Kahju, et hambaid on nii vähe suhu
alles jäänud, — muidu oleks saanud ka
priipilet noortepäevale sõiduks,“ ütles
Karksi Kivisäkk oma halli habemetüü-
gast koohtides, kui ta kadedustunde-
ga jälgis rongile ruttavat „priipilet“ —
saanud naaberperemeest.

„Kõik see maailma au ja hiilgus on
kustur ja kaduv,“ ütles keskseltsi juha-
tusliige, kui kojamehed teda noortepäe-
vadel aukülastistega ühte lauda ei kutsu-
nud, ja külastised peremehe oma maja-
pidamises ukse taha jätsid.

„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

„Käärimata mahlad.“
„Saksas olevat peetud mingi käärima-
tade kongress...“
„Sellel kongressil oli oma suur mõte
— oli vaja leida problemaatilisi vahen-
deid selleks, et hoida ära võimalikke
käärimisi — rahvusotsialism ei vaja
käärivaid vahendeid...“

Vanad pealkirjad uutele romaaniidele.

„SABATAHE AASTAL“ — ühe auto-
juhi elulugu.
„PARAST VEEUPUTUST“ — Eesti
paviljon Pariisis näitusel.
„TODE JA OIGUS“ — Eesti-Läti
maavõistluste ajalugu.

„MIS ON HULLUMEELISUS JA
KUIDAS TEDA RAVIDA“ — 100 kü-
simust keskkooli astujatele testilehe
koostajale.
„NIMED MARMORTAHLIL“ —
liiklemismääruste rikkujate nimestik
politseikroonika osas.

„MUST SUVI“ — jutustus huvirong-
laste saabusel Siirgaveresse.
„KULLAS JA PORMUS“ — meie
laskurid ja jalgpallimehed Euroopas.
„MALESTUSTE MAJA“ — eepos
Tallinna spordipaleest.

„LÄÄNEMERE ISANDAD“ — üks
õpetlik lugu tütarlastest, kes ei leid-
nud tööd kolme kohaliku keele mitte-
mõistmise pärast.

Võõrsõnade leksikon.

Protešerima — onupojapoliitikat
ajama.
Protokoll — autojuhi „teenete“ hin-
nang.
Protseuur — palvekirja palverän-
nak.

Pseudonüüm — kui näiteks Kuusik
kirjutab oma nime Kuusik, Pudasuu
Puddisuu jne.
Psühholoog — kes teab, kui palju
raha sul hinge taga on.

Puberteet — millal tütarlaps pabe-
rossi suitsetama hakkab.
Pukseerima — teist oma eest pukiit
uppi ajama.
Pulverisaator — Vabadusväljaku
kastmise veevanker.

Purist — keelepurisija.
Pööbel — inimesed, kellel puudub oma
mööbel.

Ameerika mõlu.

Kokkukuiwawad võimalused. Mitte dollarid, waid — wabadus.

(Meie kirjajaatalt lihenbriitides.)

2.
Aastal 1763. lõppes Euroopas 7-aastane
jõda ning Ameerikas Inglise ja Prantšile
waheline indiaanlaste sõda. Rahulepingu
järel Prantšusmaa andis üle Inglismaa-
le „tõit maa, mis alus Mississipi jõelt ida
pool.“

Inglismaa oma poliitilist Ameerika fo-
loonia juhtes ei muutunud. Riigi tulud olid
juured ja kuningas peamure oli rahajaa-
mine. Jaguajaleid maffe panti jümlele rah-
male peale. Neile need jaid loormawaks.
Rahwaarvu kasvamisele kasmas ka waja-
dus piire laiendada. Piiri taga aga olid
alles joidafad indiaanlased. Kolonistid pa-
lusid riigist lahtist joidafad maa, kuid In-
glise waltijule wastas tõlas aastal 1767
jagumijelt: — „Munitud ei tohi üle Appa-
lachia mägede lääne poole minna.“

Algas nurin Inglismaa wastu. Riikaf
leidfid, et waltijus nõuab neilt liig palju
maffe. Waeled jälle lastafid, et neile ei
anta elanijawõimalusi.

Wahles joida kolonistide ja Inglismaa
wahel.
See lõppes 1783 lihenbriitide tunnustami-
sega. Igi 3.000.000 elanikku jaid uue
wabariigi loidanikud.

Ilus riik oli täiesti põllumajandusriik.
Tõdustufit potnud siin juttugi. Inglismaa
tunnustas küll lihenbriitide ijeiseisust, aga
oma meelepaja näitas sellega, et teelas ja-
ingustet riistade, majinate, riete jne. wäl-
jameo jümna. Nüüd tuli noorel wabariigil
ajuda omaenda tõdustule forraldamisele.

Rahwapiirus oli juur, kuid tuju oli hea.
Riigil ei näitud olemat piire. Indiaan-
laste hädafit forwaldati nende asahetimi-
sega. Laine laine järele walgumaf aluni-
tud lääne poole — otjides uufi maid ja
uufi wõimalusi.

Mississipi, Ohio ja teistel jõgedel lihab
elu. Tuhanded perefonnad elewaf parmes-
dele ehitatud omides ja liigumaf ifta eaja-
tundmata maale. Kes tiidines reijust —
peatas kus heaks armas ja liitus jälle eaja-
lii toht ei meelbmuf. Wmarus ja prius
oli jee, mis igaiht liituma pani. Kuib iga-
üks ei joanud eaja liituda. Paljud pidid
jääma wanadele ajutohtadele. Nende ma-
hajaannutega ühinewad uued jiseferandafad,
— neift lahtel liastjif jaid Jbas tõufen
Ameerika

tõdustus oma eimefed tõdustif.
New England jaid testititõdustule test-
tohtaf. Tõdustul siin ei olud põrmugi pa-
remad kui Euroopas tol ajal. Pariist tõd-
pawaf pitfus oli 12—16 tunni ja wabariigi

omanifud nägid heamelega, et termed pere-
fonnad olid nende teenistules. Jiearimis-
maifad olid nad laste ja alaealiste järele.
Need jaid umbes kuus forda wähem palfa
kui iafefaswanuf, kuid peremeestel oli tea-
da, et nad täitfid niijama hästi oma tohu-
jeid telgede juures kui wanamad.

Kest, ja lõunapoolistes ojarifides leitafse
jüft ja rauamaafi. Siin wõtab maaf juu-
remõduline faemadustõdustus, raua- ja
terafetõdustus. Praegufed tõdustul jael on
wilefjad, kuid saja aasta eest olid nad otje
tohtumafad. Ja nende wastete tõdte peale
jaitufid siis ja la tänapäewaf muidugi uueb-
tulafad, teba hatafi jümida immigranti-
bets.

Wabamaf on leida iluujamat leelt kõneles-
war dokumenti, kui
lihenbriitide ijeiseisuse deklaratsioon.

„...tõit inimfed on ühedignustifud Ju-
mala ja jeaduf ees; igaf on õigus elu, wa-
habufe ja õime peale. Waltijus garanteerib
neift õigusi, tema diglane wõim on jaudud
waltijutule täest...“

Kuif juba umbes 1800. a. lofuf John
Taylor'i hoiataw hääf: „Kapitalistide lafs,
mis rajatud ipefulerimisele, pangafaan-
dufele ja juurtõdustule, lastwataf klafsi-
wamenu. See klafis eafupateerib rahwast weel
nuriatunatalt kui kuningaf, aadel ja firif.
Teda on waste fätte jauda (finni püüda)
ja kontroleerida; tal ei ole pealt näha utu-
geid eesõigusi, ei ole jeadusliffu statust —
teeparast ei ole tal ta jeadusliffu tohtustufi.
Wastataga see klafis häwitab meie riigi.“

Rahaga wõis juba tõite jauda, mis jüda
foewis. Tõdga pole teegi riikafis faanuf, on
tuntud utlus. Kes mahti jai, alufatas ipefu-
leerimist. Palju palju werd jümmitafid
maafepulandib.

Riigi fäef olid liigumafud maafafad, kuid
maa fäef rahma fätte ipefulandide faufu,
tes nõdrifid rahwast ja riift jümmitaf kombel.
1819. aasta panafia leidis juba farmerid
jagumafis wõigafes fiplemas. Jüfti maha
farmid; liiguti eadaf ihes juba teel otja-
faga ifta taugemafle läände wõit leiti tõd
fiirelt fawamafis tõdustules. Tefis Ameer-
ika tuntud rändamaf (migrator) tõdustule
klafis, tefel pole fimblat fodu, tes peatumaf
jeal, kus leiataf ajutifit tõd. Minute tõdofit
oli jee „juur lai waba maa, mis ufatus
dafit läände“, ja wabadus minna kuhu ta-
had. Saatus poffus ta ällatufi ällatufe
järele.

Teiti fufafafademeib
Kalifornias, Colorado, — mis muud kui
finna. Jälle rahwaste liitumine. Kuif nüüd
lappufatse juba elat wabafid nina lii-

fumine toimum fitremalt. Aastal 1865 oli
riigis 35.000 miili raudteid, järgnema 20
aasta joofful ehitati juure 122.000 miili.
Saja-aastase ijeiseisuse pühtemifil statifis-
tita näitas, et riigi elanite arv oli fawma-
nufd 3.000.000-ilt — 6 miljonile. Wäis, et
wõimalustel ei olud lõppu. 3.000.000
ruutmiili maapinda ilma tohtipitrita, fäif
iibe waltijule all — jee andis ruumi igale
ettewõttele. Riit toetas iga mõifliffu ette-
wõtet, laenude näof muidugi. Tefimaf ette-
wõtfid-kontafktorid: Jay Gould, Vande-
bilt, Daniel Drew, Dales Ames ja teifed.
Nende ülesanne oli ehitada nii mäge waja-
liffe raudteid. Need härraf panid riikfite
laenude abil oma eimefed miljonid for-
male.

Rahamehed ja riigimehed olid liibus.
Joufas fäis end riigifajadesse ei armafia-
nuf segada, fellefs olid fäituda nende pal-
gafifed: poliitikategelafed, tes nõudfid „oma
oja“. Wõlnud siis ta ime, kui 1871 leiti,
et „Emeed Ring“ oli ojanud New Yorgi finna
fajafit forwaldada 45 milj. dollarit, räägi-
tatte ifegi 200 miljonit.

Teiti teeriffi teid rahategemifef. Ihe-
fahge mehe äriifed ettemõtted muudetfi fä-
lawanimeliftes korporationides ja truifi-
tets. lihenbriitide korporationide faatus on
omaette ajalugu; nende eluiga on olud
haruldafelt üürife, ainult mõni üift on
jaitud pifemaf aega elus fäista. Elanife
paatifi oli raha jauda — nii palju ja nii
ruttu kui wõimalif.

Wõimafte jaja aasta joofful rändas lihen-
riiftides

87

Hind 10

12-4 pāveai ja 6-8 shūl. | p.

